

DE

št. 33

Glavni urednik
Marjan Horvat

Odgovorni urednik
Ciril Brajer

Telefon: 313-942

Naročnina in prodaja:
321-255

Telefaks: 311-956

Naslov: ČZP Enotnost,
Dalmatinova 4, Ljubljana

časopis slovenskih delavcev

Ljubljana, 29. julija 1993, št. 33, letnik 52, cena 120 SIT

Dr. Vekoslav Grmič:

**PRAVA VREDNOTA
JE BITI DOBER**

»V teh kriznih razmerah bi morali tisti na vrhu s svojo skromnostjo in odpovedovanjem dati zgled...« pravi dr. Vekoslav Grmič, mariborski naslovni škof.

Naš pogovor z njim preberite na 2. in 3. strani.

DOBILI BITKO ZA PREŽIVETJE

Alpina iz Žirov je zaradi razpada bivše Jugoslavije in »zelenih« zim izgubila v treh minulih letih 80 odstotkov trga, toda zdaj ga je že skoraj povsem nadomestila. Kako ji je to uspelo in kakšno ceno so za to plačali zaposleni, preberite na strani 9.

DE, sreda 14⁰⁰

Stavka 2200 delavcev Elektrokovine Maribor se nadaljuje. Današnja pogajanja so pokazala, da mariborska banka še ni prevzela lastništva nad podjetjem. Lastnik je torej Sklad, katerega odgovorni moške so vsi na dopustu.

Marija Petek-Verdel pravi, da se bo stavka nadaljevala do izplačila celotnih junjskih plač. Žalostno je, da ima podjetje denar za neto OD, vendar izplačilo ni možno, ker mora tudi država dobiti davke in prispevke. Še bolj žalostno je, da tovarna stoji kljub velikim naročilom.

V Elektrokovini lahko pričakujemo novo zaostrovanje odnosov in težko je napovedati možne poteze obupanih delavcev.

Delavci Pomiza (Dizajn opreme) iz Ljubljane zborovali pred zaklenjeno tovarno

STRAN 6

Gregor Miklič: Zaradi splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo ni nikomur treba znižati plač

STRAN 4

54.000 odpuščenih delavcev:

Doslej je zaradi predčasnega upokojevanja prevladala mehka različica izgube dela, zdaj pa se približujemo trdi različici, ko se vse bolj povečuje število odpuščenih delavcev.

STRAN 11

NIKOMUR NI TREBA ZNIŽATI PLAČ

V zvezi z uveljavljanjem splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo je več vprašanj. Nekatera smo postavili Gregorju Mikliču, članu predsedstva ZSSS, ki je verjetno upravičeno označen za enega najbolj kompetentnih poznavalcev. Miklič pravi, da se splošna kolektivna pogodba lahko uporablja neposredno in da organom upravljanja o tem ni treba sklepati. Če so zneski izhodišnih plač v panožnih in podjetniških kolektivnih pogodbah višji kot v splošni kolektivni pogodbi, pa teh zneskov ni treba znižati, le regresi so do konca leta omejeni.

DE: V komentarju splošne kolektivne pogodbe ste zapisali, da je pogodba zavezujoča. Kaj to pomeni?

Miklič: Splošna kolektivna pogodba je obvezujoča pravna listina, ki velja za vse gospodarske subjekte, ki imajo sedež ali trajneje opravljajo delo v Sloveniji. Pogodba velja tudi za vse zaposlene pri teh subjektih. Splošna kolektivna pogodba velja sama po sebi in za njeno izvajanje ni potreben dodaten sklep organa upravljanja posameznega podjetja. Takšna pravna veljavnost pogodbe izhaja iz veljavnih določb zveznega in republiškega zakona o delovnih razmerjih.

DE: Ali res držijo trditve, da so najnižje pravice iz splošne kolektivne pogodbe iztožljive?

Miklič: Določbe pogodbe pomenijo minimum pravice posameznega delavca. Vsaka odločitev o zmanjšanju pravice pomeni kršitev splošne kolektivne pogodbe. Prizadeti delavec se lahko obrne na pritožbeni organ podjetja, običajno je to delavski svet, ponekod upravni odbor, nekatera podjetja pa so za to oblikovala poseben organ. Če pritožbi ni ugodeno, se lahko prizadeti delavec sam ali s pomočjo sindikalne pravne službe obrne na pristojno sodišče. Sodna praksa dokazuje, da so pravice delavcev že iztožljive. Posamezne primere objavlja Pravna praksa in prav bi bilo, da sindikalni zapniki vse to poznajo.

DE: Ob podpisu splošne kolektivne pogodbe zlasti pa med pogajanjimi so posamezniki govorili o nepo-

splošno kot panožno pogodbo. Obe jim morata biti dostopni in morata biti na znanem mestu. Pogodbi se med seboj dopolnjujeta in to velja tudi za podjetniške kolektivne pogodbe. Ni pa nobenega razloga, da se iz splošne pogodbe prepisuje v panožno in

čaj. **Prepričan sem, da zaradi tarife priloge nikomur ni treba zmanjšati plač. Vsaj podjetja, ki izplačujejo manj kot 80 odstotkov izhodišnih plač, pa lahko plače povečajo do ravni iz splošne kolektivne pogodbe. Le regresi za prehrano in dopust, ki so višji od zneskov iz splošne kolektivne pogodbe, se ne morejo povečevati, ampak morajo čakati na izenačitev s splošno kolektivno pogodbo. Povedati moram, da je obračun za junijske plače podlaga za izračun plač do konca letošnjega leta.**

DE: Nekatera dobra podjetja sprašujejo, če lahko izplačujejo več, kot znaša minimum v splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo.

Miklič: Osebo mislim, da naj bo razlika med dobrimi in slabimi podjetji vidna zlasti pri delitvi dobička. Tudi v podjetjih z družbeno lastnino gre del dobička v žepo delavcev.

DE: Z Gospodarsko zbornico ste podpisali tudi poseben dogovor. Nekateri menijo, da iz njega ne bo nastalo nič in da je le papir, ki dokazuje dobro voljo pogajalcev.

Miklič: Dogovor moramo razumeti le kot ogrodje socialnega pakta. Glede tega pa je zdaj žogica pri vladi, ki je pred tremi meseci obljubila novo besedilo socialnega pakta. Nič ne vemo, da delajo na njem.

DE: Nekateri še vedno trdijo, da daje nova splošna kolektivna pogodba delavcu manj kot tista iz leta 90. Kako lahko odgovorite kritikom?

Miklič: Že večkrat sem dejal, da je vsaka pogodba, in to velja tudi za to, kompromis med željami in možnostmi. Mislim, da je pogodba glede nekaterih zadev boljša, glede drugih pa slabša kot pogodba, ki smo jo podpisali pred tremi leti v drugih razmerah. Najpomembnejše pa je, da je pogodba veliko preciznejša od prejšnje in zato za delavce in sindikate boljše orodje pri uveljavljanju njihovih pravic.

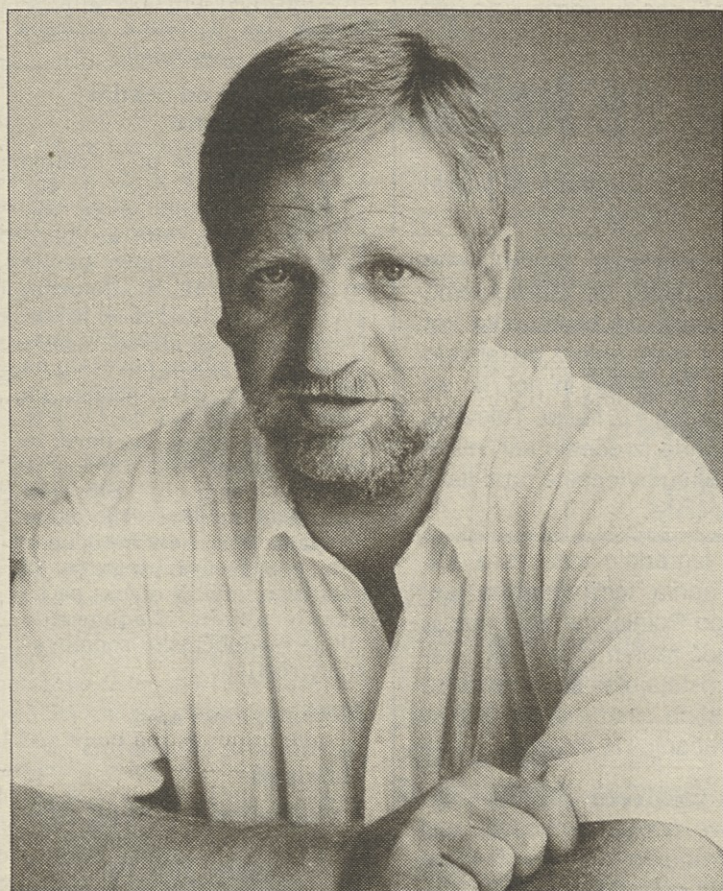
DE: In zakaj ob takšni pogodbi potrebujemo še zakon o kolektivnih pogodbah?

Miklič: Zakon mora urediti celoten sistem kolektivnih pogodb. Določiti mora stranke, podpisnike in povedati, za koga pogodbe veljajo. Zakon mora povedati tudi, kdo je zadolžen za nadzor in sankcioniranje kršitev. Mislim, da so zlasti sankcije za kršitelje, to so tudi delodajalci, ki zavestno kršijo pogodbe trenutno največji problem kolektivnih pogodb. Zakon potrebujemo prav zaradi tega in obveščeni smo, da ga ministristvo že pripravlja.

DE: Imamo prvi zakon o soupravljanju. Zdi se, da soupravljanje pomeni poseganje v to, kar zdaj delajo sindikati v številnih podjetjih. Se strinjate?

Miklič: Če mislite, da delavci v številnih podjetjih danes pravzaprav zastopa le sindikat, se z vami strinjam. Svet delavcev bo posegel v delovno področje sindikatov in moralo bo priti do nekakšne delitve dela. Sindikati v nekaterih državah, ki imajo podobno ureditev, kot jo uvajamo mi, so to zadrego dobro rešili. Od nas v sindikatih je odvisno, kakšne rešitve bodo nastale v naših firmah.

Franček Kavčič

Gregor Miklič

trebnosti splošne kolektivne pogodbe, nekateri pa proti panožnim kolektivnim pogodbam. Kdo ima prav?

Miklič: Mislim, da je splošna kolektivna pogodba postavila jasen koncept vseh kolektivnih pogodb v gospodarstvu. Splošna pogodba je podlaga za panožne pogodbe, ki so za delavce najpomembnejša listina. Seveda pa morajo delavci poznati tako

iz obeh v podjetniško kolektivno pogodbo.

DE: Večkrat omenjate nepopolnost sedanjih panožnih kolektivnih pogodb in govorite o njihovem dopolnjevanju. V čem je hiba sedanjih pogodb in kaj bodo morale vsebovati nove pogodbe?

Miklič: Po mojem mnenju so panožne pogodbe presiromašne. Le redke pogodbe so uredile posebnosti delovnih razmerij delavcev v posamezni dejavnosti. Če bi pogodbe to imele, bi bilo manj težav pri razvrščanju delavcev v tarifne razrede. Pogodbe bi morale imeti tudi tipična dela, razporeditev delovnega časa. To slednje najbolj manjka npr. panožni kolektivni pogodbi za trgovino. Panožne kolektivne pogodbe nimajo podrobnejših meril delovne uspešnosti za posameznika in skupine. Manjkajo tudi merila za delitev regresa in drugih denarnih prejemkov.

Vse to je pravzaprav osrednja naloga tistih, ki pripravljajo besedilo novih pogodb in se pogajajo o njihovi vsebini.

DE: Skupaj s splošno kolektivno pogodbo ste podpisali tudi tarifno prilogo, ki pomeni omejitve plač do konca letošnjega leta. Kaj je pravzaprav resnica o veljavnosti splošne kolektivne pogodbe glede na določbe v panožnih pogodbah?

Miklič: Tarifna priloga ima resnično interventen pomen. Zneski regresov iz priloge se lahko uporabljajo neposredno, ne glede na panožno oziroma podjetniško kolektivno pogodbo. Zneski izhodišnih plač pa so izjema, saj ostajajo v veljavi vsi zneski, tudi višji iz panožnih kolektivnih pogodb. Splošna kolektivna pogodba ohranja plačni sistem, kot smo ga uveljavili z aneksom k prejšnji kolektivni pogodbi in kot ga vsebuje interventni zakon o pla-

Reprezentativnosti sindikatov ob rob

Zakon o reprezentativnosti sindikatov naj bi začel veljati te dni. DE je bralce pred mesecem dni obvestila, da so ta status dobili vsi sindikati, združeni v Zvezo svobodnih sindikatov. Reprezentativna je tako zveza kot posamezni sindikati. O najnovjših rezultatih je prejšnji teden pisal Dnevnik in zatem še Delo. Avtorica članka v Dnevniku Alenka Brezovnik je svoj članek naslovlila: »Najglasnejši so utihnil«.

Po podatkih iz obeh člankov so poleg Svobodnih sindikatov status reprezentativnosti pridobili še: Pergam policijski sindikat, sindikat delavcev železniških dejavnosti, sindikat strojevodij, Neodvisni sindikat vlakovnih odpravnikov, sindikat delavcev poslovnih bank in FIDES. Kot nam je povedala Žala Rakovec-Bitenc z Ministrstva za delo, so ti podatki v obeh člankih točni in torej o njih ni mogoča polemika. Polemiko pa je sprožila Alenka Brezovnik, ki v svojem članku med drugim pravi, da nekateri sindikati še čakajo na odločbo o reprezentativnosti. Omenila je tudi KNSS Neodvisnost, ki je na ministrstvo poslala le vlogo za pridobitev reprezentativnosti, ne da bi priložila kakšno dokazno listino. Avtorica je tudi napisala, da je Neodvisnost svoj čas operirala s podatkom o 125 oziroma celo 160 tisoč članih. Ker v zahtevi za reprezentativnost Neodvisnost ni ponudila dokazov, pa Brezovnikova sklepa, da ta organizacija »prodaja mrtve duše«. Članstvo v sindikatih, ki je eden od najpomembnejših pogojev za pridobitev reprezentativnosti, se namreč dokazuje s pristopnimi izjavami. Status reprezentativnosti je pomemben zlasti zaradi pravice do pogajanj in sklepanj kolektivnih pogodb pa tudi zaradi zakona o soupravljanju. Člane svetov delavcev v podjetjih bodo lahko kandidirali le sindikati, ki imajo status reprezentativnosti. Če KNSS ne bo reprezentativna na republiški ravni, bo ta organizacija lahko člane svetov kandidirala le v tistih podjetjih, v katerih ima vsaj 15 odstotkov članov.

Na pisanje Alenke Brezovnik se je takoj odzval predsednik Neodvisnosti France Tomšič. V svojem odmevu, ki je bil objavljen v Dnevniku 26. julija, je zapisal, da gre za načrten napad na prvo edino novo sindikalno konfederacijo v Sloveniji. Novinariki pa očita navijaštvo za Svobodne sindikate in zlonamernost do Neodvisnosti. V svojem odgovoru pa ne ponuja niti enega dokaza o številu članstva, s katerim bi ovrgel trditve o nereprezentativnosti Neodvisnosti. Svoj odmev Tomšič seveda znova uporablja za kritiko na račun Svobodnih sindikatov in med drugim tudi za dvom o dejanskem številu članov največje sindikalne organizacije v Sloveniji.

Če sklepamo po dogodkih v Livarju Ivančna Gorica in nekaterih kamniških podjetjih, lahko pričakujemo nove poizkuse pridobivanja članstva Neodvisnosti. Te je seveda možno pridobiti le tako, da preidejo iz drugih organizacij, zlasti iz tistih, ki imajo največ članov. Zdi se nam, da te med-sindikalne spopade režirajo tudi nekateri politične stranke in posamezni spretni direktorji, ki se objektivno bojijo močnega sindikata.

Tako kot ob primeru Ivančne Gorice moramo še enkrat napisati, da je v razmerah, ko delavci prejemo le polovične plače, le-te prav lahko prepričati o krivdi Svobodnega sindikata in jih pridobiti za prebeg v drugo sindikalno organizacijo. Zelo težko pa je članstvo potem obdržati. Posamezni podatki iz Črnomlja, Slovenj Gradca in nekaterih drugih okolij kažejo, da se člani zelo kmalu vračajo v organizacijo, iz katere so odšli. Dodati moramo, da je Zveza Svobodnih sindikatov trenutno edina reprezentativna zveza. Odločbo o reprezentativnosti ima tudi sedem samostojnih sindikatov dejavnosti oziroma poklicev. Številni sindikati morajo svoje nepopolne vloge na ministrstvo še dopolniti in priložiti dokazila. Vse to bo verjetno morala narediti tudi Neodvisnost. Tako namreč zahteva zakon in prav bi bilo, da ga spoštujemo. Nenzadnje je zakon s takšno vsebino zahtevala Neodvisnost, ki se mu zdaj skuša izogniti.

Franček Kavčič

Sindikalna lista

Prvi del	julij 1993
1. Dnevnice	SIT
- cela dnevica (nad 12 ur do vključno 24 ur odsotnosti)	2.500
- polovična dnevica (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.200
- znižana dnevica (od 6 do 8 ur, če se potovanje začne dve uri pred začetkom delovnega časa in konča 2 uri po njem)	900
2. Kilometrina	(od 16. 4. 1993 dalje) 19,00 SIT
3. Ločeno življenje	24.607
4. Prenosišče se izplačuje po predloženem računu, skladno z navodilom na potnem nalogu. Če na nalogu ni drugače določeno in delavec ne predloži računa, ima pravico do povračila v višini	900
5. Regres za prehrano	5200

Drugi del

V prvem delu sindikalne liste smo objavili zneske materialnih stroškov. V drugem pa objavljamo povprečni osebni dohodek za obdobje marec '93 do maja '93 kot osnovo za uveljavljanje pravic iz sredstev neposredne skupne porabe. Povprečni osebni dohodek v gospodarstvu Slovenije od marca do maja '93 znaša 40.583,00 tolarjev.

1. Jubilejne nagrade

- za 10 let	20.313,00 SIT
- za 20 let	30.470,00 SIT
- za 30 let	40.626,00 SIT

2. Nagrada ob upokojitvi

121.878,00 SIT

3. Solidarnostne pomoči

40.626,00 SIT

Vir: podatki Zavoda RS za statistiko

... pokrajinski tednik, ki poroča

- o vsem, kar se zgodi zanimivega na Dolenjskem, Beli krajini, Posavju, na Kočevskem in drugod,
- piše preprosto, razumljivo in kratko,
- daje vsem svojim bralcem možnost, da v njem sodelujejo,
- nudi nešteto možnosti za oglaševanje,
- je glede na obseg med vsemi podobnimi časopisi najcenejši

68000 Novo mesto
Glavni trg 24
tel.: 068/23-606
fax: 068/24-898

POSLEDICE NOVE ZAKONODAJE

Predsedstvo sveta ZSS je na svoji redni ponedeljkovi tiškovni konferenci tokrat na kratko predstavilo svoje poglede na nekatere zakone, ki se tičejo pravic delavcev ali

do omenjenih zakonov oziroma do nekaterih »vročih« vsehbinskih točk v njih. Zlasti se je pomudil pri zakonu o prisilni poravnavi in stečaju, ki od vseh najbolj buri du-

svobode. Pri kolektivnih sporih bi bilo treba še definirati postopke pomirjenja in arbitraže, saj je smotno, da bi se večina takih sporov reševala na ta dva načina. Zakon o inšpekciji dela zahtevajo sindikati že debeli dve leti, saj so inšpektorji »brez zob«.

Novi zakon pa daje inšpektorjem vendarle dovolj moči, da preprečijo kršenje delavskih pravic. Je pa potrebno šolanje inšpektorjev, ne le nastavitve dodatnega števila le-teh. Tudi nekateri sedanji inšpektorji dela namreč nimajo ustreznega strokovnega znanja. V zvezi z zakonom o ustavnem sodišču so sindikati »dregnili« v določilo o tem, kdo lahko daje ustavnemu sodišču pobude za začetek postopka. Zakon pravi, da samo tisti, ki »ima pravni interes«, to pa naj bi bil le tisti, katerega pravice so bile z zakonom ali odločitvami državnega organa kršene. Svobodni sindikati se zavzemajo, da bi med tiste, ki »imajo pravni interes«, šteli tudi reprezentativne sindikate.

B. R.

njihove zaščite in ki naj bi bili še letos usklajeni z ustavo. To so zakon o prisilni poravnavi in stečaju podjetij, osnutek zakona o delovnih in socialnih sodiščih, zakon o inšpekciji dela in zakon o ustavnem sodišču. Pri tem je poudarilo, da se za oblast delo s sprejetjem prvih treh zakonov ne bo končalo, ampak šele začelo, saj bo treba zakone tudi izvajati. Uvodoma pa je predsednik ZSS Dušan Semolič opozoril na »spretnost« vlade, ki je te dni objavila podatek o številu brezposelnih, ugotovljenem po metodologiji Mednarodne organizacije dela (ILO). Po njej naj bi bilo pri nas samo 85.000 brezposelnih, ne pa 127.000, kot so navajali uradni viri. Semolič je dejal, da vlada z objavljanjem takih podatkov v tem času pripravljaja javnost na bodočo, bolj »skrito« socialno politiko, obenem pa odvrača javnost od pravih problemov.

Zatem je Gregor Miklič predstavil sindikalna stališča

hove. Več o tem preberite v sestavku Gregorja Mikliča v tej številki DE. Tu povejmo le to, da bo po njegovi uveljavitvi vladi prišla po mnenju Mikliča zelo prav nova metodologija ugotavljanja brezposelnih, saj se bo z njim začel plaz stečajev, ne glede na počasnost sodišč. Sindikat se zavzema, da bi morali še pred sprejetjem zakona razrešiti vprašanje tistih podjetij (1700 jih je), ki jih pred stečajem štiti moratorij na stečajne pobude SDK. V njih je zaposlenih več kakor deset tisoč delavcev. Miklič je tudi omenil, da predlagatelj zakona sploh ne omenja posledic njegove uporabe...

Glede zakona o delovnih in socialnih sodiščih se ZSSS boji, da ne bo sprejet niti do konca letošnjega leta, čeprav bi moral začeti veljati že 1. januarja letos. Ker ga ni, se zadeve na sodiščih kopičijo v nepremagljive gore. Sindikat si prizadeva, da bi bili delavci oproščeni plačila sodnih

Odpiranje vrat za odpuščanje delavcev

Na julijskem zasedanju državnega zbora so na dnevnem redu nekateri zakoni, ki močno posegajo v pravice in položaj zaposlenih in brezposelnih. Dva od teh zakonov – zakon o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji ter zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti – pa naj bi zbor sprejel po hitrem postopku.

Zakon o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji ima lahko najbolj daljnosežne posledice za položaj in pravice zaposlenih. Čeprav smo v Svobodnih sindikatih opozarjali na nesprejemljivost nekaterih določb že ob nastajanju tega zakona, se vlada, ki predlaga ta zakon, na naše zahteve ni odzvala.

Najbolj sporna bo določba zakona, ki dopušča v primeru

finančne reorganizacije podjetij odpuščanje delavcev in s tem pravzaprav enake posledice kot stečaj podjetja. Ker ta zakon štiti upnike oziroma kapital, ga seveda položaj in pravice delavcev bistveno manj zanimajo. Delavce, njihove plače in druge osebne prejemke ter druge obveznosti zakon obravnava izključno kot strošek. Ker pa je znižanje stroškov eden od najpomembnejših ciljev finančne sanacije, so določbe zakona takšne, kot so, in so seveda za delavce nesprejemljive. Položaj zaposlenih poslabšuje tudi nov postopek predhodne poravnave. Po tem postopku bodo vsa družbena podjetja, kjer je po otvoritveni bilanci vrednost družbenega kapitala nič ali ki imajo blokirani žiro račun več kot 90 dni, dolžna predlagati finančno reorganizacijo po enakih določbah, kot veljajo za prisilno poravnavo. Zdi se, da predlagatelj niso jasne posledice teh določb. Tudi SDK, ki naj bi sodelovala v tem postopku, ne more predvideti posledic takšnega novega postopka.

Svobodni sindikati smo opozorili javnost in pristojne organe, da takšnega zakona ni mogoče sprejeti, ne da bi prej na podlagi podatkov ocenili posledice. In tudi v tem primeru je treba pred uveljavitvijo zakona pripraviti program urejanja položaja vseh podjetij, ki so »zrela« za stečaj. V nasprotnem primeru bodo lahko posledice uveljavitve tega zakona tudi 100.000 novih brezposelnih delavcev.

Vlado javno sprašujem, ali je njen cilj zrušiti celotno gospodarstvo in ekonomske temelje države, da bi vladajoča elita na ta način brez državnega udara pridobila popolno oblast.

Gregor Miklič

Sindikalna kronika

Elektrovina znova stavka

Kot nam je povedala Marija Petek-Verdel, je stavkovni odbor trikrat pristal na preložitve izplačila junijskih plač. Ker tudi tretja obljuba direktorja in mariborske banke, ki je večinski lastnik Elektrovine, ni bila izpolnjena, so delavci 27. julija ob 13. uri obnovili stavko. Od lastnika zahtevajo izplačilo celotnih plač za junij. Zahtevajo tudi, da banka postavi v podjetje kadre, ki bodo sposobni uspešnega vodenja. Prav zdaj ko to pišemo, potekajo pogajanja, na katerih sodeluje tudi direktor mariborske banke gospod Hazabent.

Dogodke po prejšnji stavki pa je predsednica stavkovnega odbora opisala takole: »Po končani prejšnji stavki smo s skladom, ki je bil takrat naš lastnik, in vodstvom podjetja pripravili socialni pakt, s katerim smo sprejeli vsak svoje obveznosti. Papirja pa nismo podpisali, ker je medtem lastništvo Elektrovine prešlo v bančne roke. Novi lastnik si je vzel čas za premislek in tehtanje našega položaja. Z vodstvom smo bili dogovorjeni, da bodo 18. julija izplačani vsaj zamčeni osebni dohodki. Po pogovorih smo najprej pristali na dvodnevno, potem pa še na enodnevno zamudo pri izplačilu.

Banka pa je 21. julija, ko naj bi dobili plače, poklicala direktorja in predstavnike sindikata in predlagala, naj z izplačilom počakamo do 27. julija. Delavci, ki so znova v hudi denarni stiski, so neradi pristali na ta novi zamik. Mene so edino poslušali, ker sem osebno garantirala, da bo banka držala obljubo.

Prav 27. julija, ko naj bi plače res dobili, pa nas je banka obvestila, da načrtovani odkup naših terjatev za Irak ni mogoč in da je treba najti novo rešitev za plače. Delavci zdaj resnično več nikomur nič ne verjamejo, zato znova stavkajo. Tudi stavkovne straže smo znova postavili in čakamo na izid pogajanj.«

Stavka tudi v Iskri Orodja

Tudi delavci Iskre Orodja so 27. julija začeli stavkati zaradi zamude pri junijskih plačah. Oblikovali so stavkovni odbor, ki ga vodi Franc Tomšič. Stavkovnemu odboru je direktor obljubil plačo do konca tega tedna, to je do 30. julija. Regres za prehrano za mesec marec in regres za letni dopust pa bodo po direktorjevih besedah delavci lahko dobili takoj, ko bo denar.

Stavkovni odbor SKEI je po pogovoru z direktorjem sklical zbor in delavce obvestil o direktorjevih obljubah. Delavci so se odločili za prekinitve stavke do 30. julija. Če direktor svoje obljube ne bo izpolnil, pa se bo tega dne stavka nadaljevala. Delavci zahtevajo izplačilo regresa in bonov za prehrano do konca avgusta.

Za ponedeljek, 2. avgusta pa je direktor sklical zbor delavcev, na katerem bo pojasnil možnosti podjetja za prebroditev sedanjih težav.

F. K.

Strategija Shella za razbitje sindikatov v Veliki Britaniji

Naša britanska članica organizacije Transport and General Workers Union (TGWU) nas je obvestila o široko zasnovanem poskusu, da bi sindikat pri Royal Dutch/Shell v Veliki Britaniji odvzeli nekatere pravice. Dne 3. junija je Shell iz Velike Britanije najavil odpust stotih zaposlenih v obratih Shell Haven. Istočasno je Shell sindikatom odpovedal tarifne pogodbe z rokom tri mesece. Po tem ne bo nikakršnih tarifnih pogodb, namesto tega morajo delavci sklepati posamične pogodbe.

Ta strategija je bila zamišljena dolgoročno. Delojemalce so večkrat pozivali na razgovore in vedno so jim grozili z izgubo delovnega mesta. Ta metoda zastraševanja je imela za bregom finančne učinke, saj naj bi delavci posamično sklepali pogodbe.

Podobni primeri so v novejšem času pri BP, Shellu, Essu in Mobilu, kjer so se delodajalci očitno dogovorili za napad na sindikate, da bi britansko naftno industrijo umestili na področje brez sindikatov. Ta napad je podpisala in pospeševala sindikatom sovražna zakonodaja konzervativne oblasti.

Zaradi takšnega alarmantnega razvoja je Evropska federacija sindikatov kemije 1. julija sklicala zasedanje v Bruslju. Udeležili so se ga

najpomembnejši sekretarji sindikatov Shellovih proizvodnih enot iz Evrope. Kot del sindikalne protistrategije so udeleženci sklenili poslati na Evropske parlamente petico, katere namen je predvsem ukrepati proti tem kršitvam temeljnih človekovih pravic. Gre za kršitev predpisov o svobodi združevanja in varstva pravic do organiziranja ter o pravici organiziranja in tarifnega pogajanja.

Shell Haven in druge izkušnje iz Velike Britanije naj bi služile za testni primer in bi lahko bile šola tudi za nas v nekaterih drugih obratih in podjetjih. Na evropskem zasedanju so nekateri udeleženci odkrili podobne tendence tudi v njihovih lastnih deželah. Pri Shell Havnu so bile razmere med socialnimi partnerji še pred letom dni, preden je prišlo do zamenjave managementa in kulture dogovarjanja, neproblematične.

Da bi se seznanili s takimi nevarnimi tendencami, vas prosimo, da v kratkem informirate sindikat o razmerah med socialnimi partnerji povsod, kjer delujejo Shellove proizvodne enote. Mi bomo o podobnih tendencah informirali v drugih podjetjih naftne industrije.

Iz pisma Evropske federacije sindikatov kemije

O plačah snažilik na šolah

Prejšnji teden v Uradnem listu objavljene spremembe zakona o plačah v šolstvu obetajo v novem šolskem letu nekaj boljši položaj pedagoških delavcev večine stopenj izobrazbe. Iztržek junijske stavke je glede na sprva postavljene zahteve sicer skromen, glede na splošne ekonomske razmere in položaj večine industrijskih delavcev pa skoraj optimalen, za mnoge v tekstilni industriji in gradbeništvu ter še kje kar zavidanja vreden.

Gledano iz perspektive najslabše plačanih delavcev v šolstvu, to je snažilik, pa jim dostojnega preživetja ne omogoča ne prejšnje ne sedanje izhodišče. Pri 15.500 tolarjih neto plače je 10-odstotno povečanje še vedno samo 17.050. Tisti snažilki, delavki, ki že dobrih dvajset let neutrudno drgne 900 metrov površine, mize, stole, table, okna, pohištvo, kar v kvadraturu sploh ni všteto, je v mesecu juniju letos ostal, potem ko je plačala položnice in če bi poravnala še dohodnino za lansko leto, 2.101 tolar za preživetje. Tisoč in pol več po novih

izhodiščih ne pomeni dosti. Dejstvo je, da so pogajalci nekoga pustili na cedilu. In žalostno je, da so to prav snažilke, ki očitno tudi šolskemu sindikatu ne pomenijo veliko, saj se je moral zavedati, da zadnja kompromisna ponudba vladnih predstavnikov ob stavkovnih pogajanjih, da bodo državnemu zboru predlagali spremembo koeficientov pedagoških delavcev, ker bo to ceneje od dviganja izhodiščne plače, pomeni samo utišanje glasnejših. Lahko da se tudi motim. Mogoče 1. člen zakona daje takomenovanim tehničnim delavcem šole tisto, kar pedagoškim koeficienti in možnost napredovanja. Samo če se bo to določilo, ki pravi, da se delavcem, ki niso zajeti v sistem napredovanja v nazive, osnovna plača poveča največ do 10 odstotkov za delovno uspešnost, nasplošno in bo zaradi miru v hiši teh 10 odstotkov postalo pravilo, potem bo dosežen enak učinek kot s sistemom napredovanja. Vse prej kot stimulacija za kakovostno delo.

Milena Sitar

Delavci Pomiza pred zaklenjeno tovarno

Prejšnji teden nam je Marjan Ferčec poslal nenavadno vabilo. Z njim je delavce Dizajn opreme (bivši Pomiz) pozval na zbor, na katerem bi govorili o problematiki podjetja. Ferčec se je za ta sklic odločil zato, ker podjetje nima nikogar, ki bi bil pristojen za sklicevanje zbora, in zato, ker so ga posamezni delavci iz podjetja prosili za pomoč.

Ker zbor delavcev ni bil sklepčen, so udeleženci opravili le sindikalni članski sestanek. Ugotovili so, da je podjetje 14. julija zaključilo proizvodnjo v tovarni na Litijski 67 v Ljubljani in da so proizvodni prostori od takrat zaklenjeni. Del delavcev je zdaj na čakanju, nekateri so na rednem letnem dopustu, sedem delavcev pa dela v drugem podjetju v obrtni coni Vič. V drugem podjetju dela tudi njihov direktor Milan Medved, ki je tja prenesel tudi naročila Dizajn opreme. Skupaj z njim so v novo podjetje prešli tudi tajnica, obratovodja in finančni knjigovodja. Vsi, ki delajo v drugem podjetju, so menda dobili tudičasne odločbe o prerazporeditvi. Zavod za zaposlovanje oziroma cesta pa grozi štirinajstim preostalim delavcem Dizajn opreme.

Pomiz (Pohištvno mizarstvo) je imel v najboljših letih 35 delavcev. Zaradi težav in nelikvidnosti je 1. marca lani ustanovil by pass podjetje Dizajn oprema. To novo podjetje je od starega najelo proizvodne prostore in delovna sredstva. Staro podjetje, v katerem ne dela nihče, pa še vedno obstaja in je menda zadolženo za šest milijonov tolarjev.

Pomiz se je razvil iz nacionaliziranih objektov in zemljišč dveh zasebnikov, ki zdaj uveljavljata vrnitev premoženja oziroma odškodnino. Zbrani delavci pravijo, da bosta za odvzeti hlev dobila veliko tovarno. Vrednost podjetja ni ocenjena, najnovjša brusilka pa stane več kot 10 milijonov tolarjev. Eden od upravičencev je najprej zahteval odškodnino v višini 250.000 dolarjev, naknadno

pa še 350.000 mark. Delavci so neuradno obveščeni, da naj bi eden od upravičencev dobil staro, drugi pa novo proizvodno halo, ki menda meri kar tisoč kvadratnih metrov.

Dizajn oprema ima štiričlanski upravni odbor. Delavci pravijo, da ta ni sestavljen pravilno, saj je njegov član tudi direktor. Ker je ena od članic upravnega odbora odšla iz podjetja, so potrebne nadomestne volitve. Član upravnega odbora **Miran Tigeli**, ki je sicer vodja priprave dela, pravi, da se upravni odbor sestaja redko in pravzaprav le potrjuje direktorjeve odločitve. Po njegovem mnenju upravni odbor sploh ni sklepal o ukinitvi proizvodnje v proizvodnih prostorih Pomiza.

Za direktorja Milana Medveda je eden od delavcev dejal, da bi ga lahko označili tako za nesposobnega kot za saboterja. Delavci mu očitajo, da se obnaša, kot da je vse njegovo, in da ni pripravljen na pogovor. Menijo tudi, da je

po zaprtju tovarne organiziral prevoz večjih količin lesa, furnirja in drugega materiala v drugo tovarno.

Delavci se pritožujejo, da ne morejo urejati zadev v zvezi z zdravstvenim in pokojniskim zavarovanjem. Eden od delavcev, ki ima pogoje za upokojeitev, tega ne more urediti, ker je vsa dokumentacija zaklenjena v zapuščenih pisarnah Dizajn opreme. Nihče ne ve, kam naj se obrnejo in kje lahko pridejo do svojih listin, potrdil in drugega, kar potrebujejo od svojega podjetja.

Tiste, ki so kaj hoteli oziroma kaj vprašali, je direktor večinoma odstranil iz podjetja. **Knjižico je dobila tudi bivša predsednica sindikata Alenka Doužan.** Sodišče prve stopnje je razsodilo v njeno korist, vendar se je direktor na sodbo pritožil. Vse kaže, da je podjetje oziroma njegov direktor samovoljno ravnal s sindikalno članarino, ki je podjetje sploh ni odvajalo tako, kot določa pravilnik ZSSS. Pred časom je podjetje

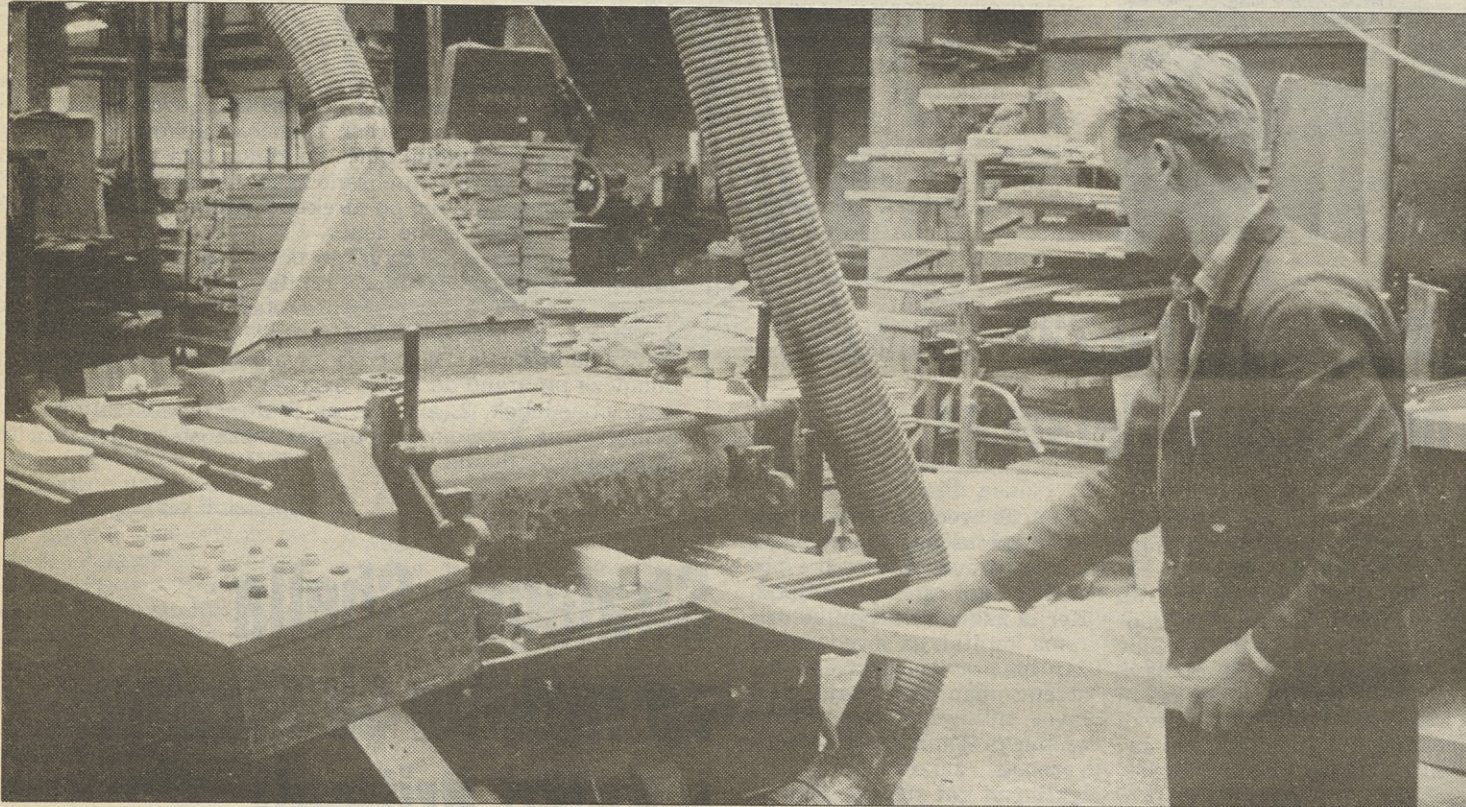
del sindikalne članarine kar razdelilo med člane, ne da bi sindikat podjetja o tem razpravljal.

Delavci prejema zelo nizke plače. Posamezniki dobivajo le po 10 oziroma 11 tisočakov, kar je veliko manj od zajamčenih OD. Bolje obveščeni so videli tudi plačilne liste za junij, ki so menda še nižje od majskih. Tudi regresa za letni dopust še niso dobili. Delavci menijo, da tudi odločbe o čakanju na delo niso finančno pokrite.

Zbor delavcev ni bil sklepčen verjetno zato, ker delavcem, ki začasno delajo v drugem podjetju, niso dovolili udeležbe. Člani sindikata pa so bili sklepčni. Najprej so za predsednika izvolili **Aleksan-**

dra Prusnika. Od pravobranilstva zahtevajo, naj ukrepa in jim pomaga pri uveljavljanju pravic do dela in zaslužka. Zahtevajo tudi preprečitev oškodovanja družbene lastnine.

Kot smo naknadno izvedeli, je pravobranilec samoupravljajca Ljubljane Franc Skindler po uradni dolžnosti zahteval sklic zbora delavcev in za izvedbo zadolžil direktorja Mislino, da se Milan Medved, ki je dve tretjini delavcev dal na stranski tir, odslej več ne bo mogel skrivati pred delavci in jim kratiti informacij o zadevah, ki so zanje življenjskega pomena. O rezultatih in razvoju dogodkov v Dizajnu opremi pa bomo še pisali.

Zakon o inšpekciji dela bo izboljšal varstvo delavcev

Državni zbor naj bi po skrajšanem postopku sprejel zakon o inšpekciji dela. Ta problematika zdaj ni celovito in enotno urejena. Problematiko inšpekcije ureja več zakonov, zlasti zakon o varstvu pri delu in deloma tudi zakon o delovnih razmerjih. 131. člen zakona o delovnih razmerjih pooblašča organ inšpekcije dela, da z ureditveno odločbo odpravlja pomanjkljivosti in kršitve pravic delavcev. Ta zakon inšpektorje dela pooblašča za zagotavljanje izpolnjevanja obveznosti delodajalcev, kot jih določajo kolektivne pogodbe in splošni akti. Inšpektor dela lahko že sedaj zadrži izvršitev dokončnega sklepa o posamični pravici, obveznosti in odgovornosti delavca do njegove pravnomočnosti, če ugotovi očitno kršitev pravic delavca.

Iz prakse sindikatov in njihove pravne pomoči ter dela sodišč združenega dela pa tudi poročil inšpektorjev dela poznamo več let enake ugotovitve, da delavci pravno niso zaščiteni. To pomeni, da so prepuščeni samovoljni delodajalcev.

Organiziranost inšpekcije dela je zdaj neustrezna. Imamo občinske inšpekcije dela, ki so organizirane za več občin skupaj, v njih pa dela 45 inšpektorjev. Imamo tudi 12 inšpektorjev dela, ki so zaposleni na republiškem inšpektoratu. Slovenija pa ima 20.000 registriranih po-

djetij. Inšpektorjev je izrazito premalo, kar pravzaprav omogoča pravni nered. Sistem občinskih inšpektorjev omogoča pritisk delodajalcev na inšpektorje, saj ti pogosto ukrepajo šele na zahtevo republiške inšpekcije dela.

Inšpekcija dela bo po novem organ v sestavi ministrstva, pristojnega za delo, in to bo zagotavljalo enoten nadzor in izvajanje delovnopravnih predpisov. Inšpektorji naj bi bili po novem stalno zaposleni in ne bi bili več imenovani za štiri leta. Če bo ta rešitev sprejeta, ne bodo odvisni od razpoložena oblasti, ki jim zdaj daje štiritletni mandat.

V osnutku zakona je določilo, da mora inšpektor opravljati vsaka tri leta preizkus svoje strokovne usposobljenosti. Če ta preizkus ne bo uspešen, bo inšpektor razrešen. Preizkus se bo po zakonu opravljal na podlagi posebnega pravilnika ministrstva za delo. Bojim se, da bo inšpektor odslej odvisen od formalnega izpita in ne od tega, kako pravilno in učinkovito opravlja svoje delo. Predlog te rešitve lahko primerjamo tudi z bodočo ureditvijo v pravosodnem sistemu. Sodniki sami ugotavljajo svojo sposobnost na podlagi ocen o delu sodnika, ne pa na podlagi preverjanja strokovne usposobljenosti. Mislim, da bi bila tudi za inšpektorja dela ureditev, ki se bo

uporabljala v pravosodju, primernejša od te, ki jo vsebuje osnutek zakona o delovni inšpekciji. Treba je zagotoviti stalnost delovnega razmerja inšpektorjev, saj je le-ta pogoj za njihovo uspešno delo. Ne sme se zgoditi, da bi tako kot zdaj ministri inšpektorje odstavljali kar s faksom.

Zaradi velikega pomanjkanja inšpektorjev dela in ker ima velik del le-teh samo višješolsko izobrazbo, je vprašljiva določba iz osnutka zakona, da si morajo pridobiti visoko izobrazbo. Prav bi bilo, če bi zakon zahteval, da si morajo inšpektorji pridobiti dodatna specialna znanja iz ožjega delovnega področja. Prav bi bilo tudi, da bi sistem silil inšpektorje k sistematičnemu dodatnemu izobraževanju za njihovo delo. Mislim, da bi moral zakon določiti, da bi to izobraževanje organiziralo ministrstvo, v katerega bo spadala inšpekcija dela.

Zaradi problemov, ki tarejo zaposlene, pa bi zakon moral vsebovati določbo, da mora inšpektor dela ukrepati tudi na zahtevo delavca oziroma sindikata.

Osnutek zakona daje inšpektorjem dela velike pristojnosti in prav je tako. Če inšpekcija kadrovske ne bo izpopolnjena in če ne bodo rešena materialna vprašanja, pa lahko vse to, kar vsebuje osnutek zakona, ostane le na papirju.

Vinko Kastelic

Vrednosti izhodiščnih osebnih dohodkov za mesec julij 1993

V skladu z 42. in 43. členom Kolektivne pogodbe celulozne, papirne in papirno predelovalne dejavnosti ter na osnovi Aneksov po sklenjenih pogajanjih o spremembah Kolektivne pogodbe za grafično, časopisno informativno, založniško in knjigotrdsko dejavnost, ki urejata tudi 51., 52. in 72. člen navedenih kolektivnih pogodb, ob upoštevanju določb Tarifne priloge nove Splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo, GZS - Združenje za tisk in Konfederacija sindikatov PERGAM, objavljamo vrednosti izhodiščnih osebnih dohodkov za mesec JULIJ 1993. Za naše člane v podjetjih lesne dejavnosti pa objavljamo tudi izhodišča po panožni kolektivni pogodbi za lesarstvo.

Izhodiščni brutto osebni dohodki za julij 1993				
Tarifni razred	celuloz., papir. d.	grafična dejavnost	časop. inf. založ. dej.	lesna dejavnost
I.	44.468	38.026	38.026	39.556
II.	51.139	41.829	43.730	43.527
III.	57.809	46.772	49.434	48.606
IV.	64.479	52.857	55.138	54.192
V.	75.596	60.842	64.645	61.305
VI.	97.830	70.349	83.658	73.165
VII.	115.617	79.855	98.869	83.070
VIII.	146.745	110.276	125.487	98.895
IX.	168.979	133.092	144.500	118.641
Koef. rasti življ. str. za junij 93 po eskal. klavz. iz PKP	0,6%	0,0%	0,0%	0,6%

Znesek za prehrano med delom

	8.117	5.519	5.968	5.455
--	-------	-------	-------	-------

Regres za prehrano za tekoči mesec se delavcem izplača v denarnem znesku (če jim ni zagotovljena prehrana med delom) najkasneje do izplačila plač.

Sindikalna lista »Pergam« za julij 1993

Povprečni netto osebni dohodek v gospodarstvu R Slovenije za obdobje MAREC-MAJ 93, ki znaša 40.626 SIT, je osnova za uveljavljanje pravic sredstev neposredno skupne porabe oz. materialnih sredstev, ki pripadajo delavcem po določenih panožnih kolektivnih pogodbah:

1. JUBILEJNE NAGRADE	Po PKP
- za 10 let delovne dobe	24.376 SIT
- za 20 let delovne dobe	32.501 SIT
- za 30 let delovne dobe	40.626 SIT
Jubilejna nagrada se izplača v roku enega meseca po dopolnitvi delovne dobe.	
2. ODPRAVNINA OB UPOKOJITVI	121.878 SIT
Opomba: Odpravnina ob upokojitvi se delavcu izplača v višini treh povprečnih mesečnih čistih OD delavca za pretekle tri mesece, če je to za delavca ugodnejše! Odpravnina se mora izplačati ob izplačilu zadnje plače.	
Delavec, ki mu je podjetje dokupilo delovno dobo, je upravičen do razlike odpravnine, če je bil znesek odkupa nižji od zneska odpravnine.	
3. SOLIDARNOSTNE POMOČI - osnova	40.626
(po kriterijih iz PKP)	
4. DNEVNICE	
- cela dnevnic (nad 12 ur do vklj. 24 ur ods.)	2.567
- polovična dnevnic (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1318
- znižana dnevnic (od 6-8 ur, če se potovanje začne 2 uri pred oz. konča 2 uri po del. času)	948
5. KILOMETRINA	19,00 SIT/km
(po SKP za gospodarstvo)	
6. LOČENO ŽIVLJENJE	26.168
(po SKP za gospodarstvo)	
7. PRENOČIŠČE	915
se izplačuje po predloženem računu, skladno z navodilom na potnem nalogu. Če na nalogu ni drugače določeno in delavec ne predloži računa ima pravico do povračila prenočišča v višini	

DELAVCI PLASTIKE PREBUJAJO DIREKTORJA

Iz nekdanje Tovarne meril Slovenj Gradec je nastalo več firm, med njimi tudi Plastika d.o.o. z 78 delavci. V zadnjih dveh letih so delavci dobivali le 50- do 60-odstotne plače. Prav zato so dobivali denarno pomoč tako od območne organizacije Svobodnih sindikatov kot tudi od republiškega odbora sindikata DKNG. Plače so se v zadnjih mesecih nekoliko popravile, vendar kljub temu večina zaposlenih prejema le nekaj več kot 20 tisočakov. Dela pa imajo dovolj in večina dela v dveh oziroma treh izmenah. **Dobili so tudi regres, ki jim je bil izplačan v treh delih, in vsakokrat so se plače zaradi regresa zmanjšale za pet odstotkov.**

Prav zaradi takšnega položaja je ta teden sekretar območnih odborov Svobodnih sindikatov s Koroškega **Marjan Barl** organiziral članski sestanek. Kolektivno pogodbo in pravice delavcev na njeni podlagi je pojasnjeval **Franjo Krsnik**, sekretar republiškega odbora sindikata. Z lastninjenjem pa je delavce seznanila odvetnica območne organizacije **Branka Briner**.

Delavci, ki so se zbrali na sestanku, so oba predavatelja pravzaprav le poslušali. Njihova redka vprašanja pa so pokazala veliko nepoučenost. Verjetno je prav to bilo ovira za aktivnejše delo sindikata v podjetju. Delavci npr. niso niti vedeli, kdo odloča o vsebini pogodbe o zaposlitvi.

Vodstvo Svobodnega sindikata v podjetju, v katerem sta tudi dva člana Neodvisnosti, je letos prevzela **Katarina Čebulj**. Za DE je dejala, da mora probleme šele spoznati, zato išče odgovore in podatke pri direktorju **Franču Smukavcu**. Dejala je tudi, da je najtežje tistim zaposlenim, ki imajo v podjetju tudi zakonskega tovariša. In prav te je najbolj udarila dohodnina, zato bi bilo po njenem mnenju treba zakon takoj popraviti.

Ena od prvih nalog sindikata bo izračun manj izplačanih osebnih dohodkov. Ta izračun so delavci že večkrat zahtevali, vendar še ni narejen. Potrebujemo pa ga zaradi lastninjenja. Direktor delavcem še ni ničesar povedal o lastninskem programu, zato se bojijo, da ne bo nič narejeno in da bodo prepuščeni kar skladu oziroma državnemu lastništvu. Zato je sin-

dikalni članski sestanek pravzaprav sprejel zahtevo, da mora sindikat od direktorja takoj zahtevati ta program in da se direktor ne sme izogibati soočenju s kolektivom. Nekateri pa menijo, da direktor sodeluje le s tistimi, ki jih je izbral in ki mu dajejo tudi

konom in kolektivno pogodbo. Zaradi tega, ker je na pogodbah le število točk, ne pa plače in različni dodatki, se bo te dni pri njih oglasila tudi inspektorica za delo, ki jo je zahtevala območna organizacija Svobodnih sindikatov.

F. K.

Katarina Čebulj

podporo za opravljanje nje-gove funkcije. Mogoče prav zaradi tega kolektiv Plastike dozda ni bil enoten in ni znal postaviti zahtev za višje plače in izsiliti listin za manj izplačane osebne dohodke. Članski sestanek je lahko za sindikat podjetja prelomna točka, vendar le v primeru, če bo prišlo do večjega poenotenja kolektiva.

Zanimivo je, da **Plastika** posluje brez rdečih števil in brez kreditov. Iz tega lahko sklepamo, da je direktor vse posledice slabših poslovnih rezultatov prevzel na delavce, zato so plače trikrat manjše kot spomladi leta 1991. Tako kot druga podjetja je tudi **Plastika** izgubila jugoslovanski trg. Bistveno manjša so naročila za šolski program, kjer se **Plastika**, ki je bila prej monopolist, srečuje z zasebno konkurenco in s ceninim uvozom.

Zdi se, da je vodstvo podjetja na čelu z direktorjem, ki je v podjetju že 13 let, zaradi blaginje v letu 1991 zapalo za daljši čas. Tako sklepamo, ker niso naredili ničesar ne za nove programe in ne za prodor na nove trge.

Delavci so šele po številnih opozorilih in zahtevah koroške območne organizacije dobili pogodbe o zaposlitvi, ki pa na žalost niso skladne z za-

SIZA SODELUJE S SINDIKATI ITALIJE

Vodstvo Konfederacije sindikatov delavcev zavodov Slovenije (SIZA) se je prejšnji teden v Novi Gorici srečalo s predstavniki italijanskih sindikalnih konfederacij CGIL, CISL in VIL. V razgovoru, ki mu je prisostvoval tudi predstavnik Svobodnih sindikatov, so sindikalisti izmenjali izkušnje v organiziranju negospodarskih sindikatov. Večino časa so posvetili predstavitvi izkušenj italijanskih sindikatov pri pogajanjih z vlado o kolektivnih pogodbah in dogovorom o medsebojnem sodelovanju.

Dogovorili so se, da bodo predstavniki CGIL, CISL in VIL s svojimi strokovnimi svetovalci sodelovali na posvetu, ki ga bo jeseni organizirala Konfederacija sindikatov delavcev zavodov Slovenije. Tema posveta bo sindikalna organiziranost negospodarstva, strategija in taktika sindikatov pri pogajanjih z vlado in nadaljnji strokovno-organizacijski razvoj sindikatov. Predsednik SIZA Janez

NA KOROŠKEM NI VSE ČRNO

Po uradnih podatkih je koroško gospodarstvo med najbolj prizadetimi v Sloveniji. To se najbolj vidi pri plačah, ki za 15 odstotkov zaostajajo za slovenskim povprečjem. To se kaže tudi v nezaposlenosti in presežnih delavcih, katerih usoda še vedno ni znana. Sekretar območnih odborov sindikatov dejavnosti **Marjan Barl** kljub temu vidi nekaj svetlih točk, ki jih je za DE takole orisal:

»Nova oprema je bila več let najslabši del poslovnega sistema Lesna. Ko se je resno govorilo o njenem stečaju je prišlo do preobrata. V podjetje je prišel mlad, sposoben direktor **Filip Jelen**, videl je možnost za rešitev, se zagrizel v delo in uspel. Nova oprema ima veliko naročil in povečuje proizvodnjo. Obdržala je vseh 240 delavcev. Ker pa podjetje še vedno plačuje za pretekle grehe, delavci na žalost prejemajo nizke plače. Imajo pa vse možnosti postati res uspešno podjetje.

Tozd Les iz sestave Tovarne meril je že nekaj časa v stečaju. Vsem 200 delavcem, ki jih je zastopala območna organizacija Svobodnih sindikatov, je sodišče priznalo vse

denarne zahtevke. Proizvodne prostore in stroje pa je vzelo v najem novo podjetje **KO-PLES** d.o.o., ki je takoj zaposlilo 80 delavcev podjetja v stečaju. Za takšno rešitev gredo zasluge tudi **Dušanu Semoliču**, predsedniku Svobodnih sindikatov Slovenije in **Marjanu Ferčcu**, sekretarju sindikata lesarstva. Mislim, da sta pomagala preprečiti popolno zaprtje te tovarne, ki danes uspešno posluje tudi zaradi pomoči ministrstva za delo.

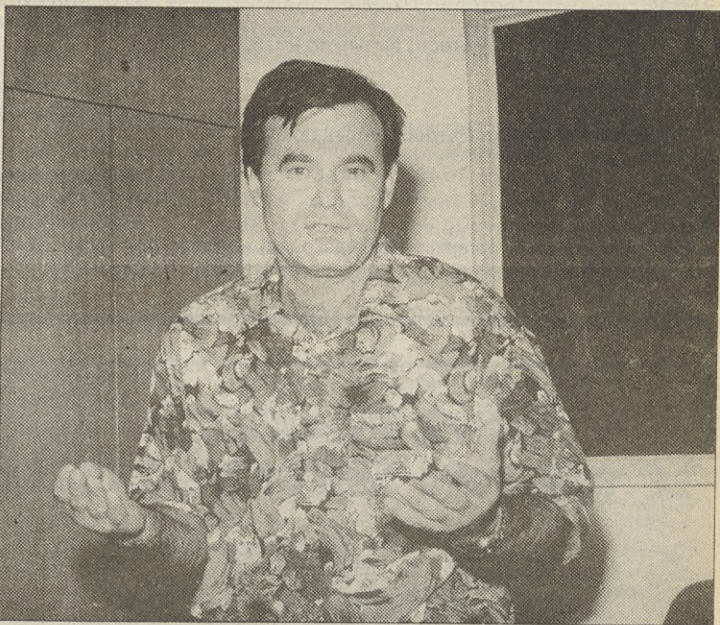
Ugodni so tudi rezultati stečaja **Fecra**. Sodišče je delavcem priznalo prav vse terjatve, ki smo jih zahtevali Svobodni sindikati. Na pogorišču bivše firme pa deluje več novih, največji je **Nierosmetal**. V njem je našlo delo 160 delavcev bivšega podjetja in le 40 nekdanjih delavcev **Fecra** še vedno ni dobilo nove zaposlitve.

Na našo zahtevo je sodišče prisodilo denarne pravice tudi 35 delavcem **Lesne inženiringa** v stečaju. Stečajni upravitelj pa delavcem denarja še ni izplačal, ker se pogovarjamo o ustanovitvi novega trgovskega podjetja. Delavci soglašajo s to rešitvijo, ki je zaradi možnosti nove zaposlitve zanje ugodnejša od tega, kar jim je prisodilo sodišče.

Ti primeri dokazujejo, da so nekateri ljudje prenehali tarnati zaradi prehoda v drug sistem in zaradi izgube trgov. Ugotovili so, da lahko neugoden položaj spremenijo s svojim delom in svojo prizadevnostjo.

Povedati pa moram, da so najbolj vznemirjeni delavci, katerih direktorji načrtno zmanjšujejo vrednost podjetij, da bi jih lahko kupili. Takšna podjetja so že v poslovnih težavah, ki jih delavci občutijo na svoji koži. Zaradi strahu delavcev pred posledicami lastninjenja bo prav to področje prioriteta naloga Svobodnih sindikatov v jesenskem obdobju.«

F. K.

B. O. Marjan Barl

DELA JE ČEZ GLAVO

V letošnjem letu je našo pravno pomoč obiskalo že skoraj 700 članov. Sam sem sodeloval na 120 sestankih s sindikati podjetij oz. zavodov in napisal preko 40 mnenj, največ k programom trajnih presežnih delavcev in sanacijskim ukrepom podjetij, ki navadno najprej prizadenejo pravice delavcev. Tudi sekretarki sveta **Bojani Kordiš** se delo v Trebnjem in tudi v Novem mestu povečuje. Do sedaj smo dodelili preko 3100 pomoči članom z obveznostjo vračila, samo v letošnjem letu poprečno 100 na mesec.

Vseeno naj navedem nekaj »svetlih primerov«. V Revozu in v Adrii caravan bodo dobili delavci, ki jim poteče delovno dovoljenje (tujci) odpravino (korektna poteza, pri kateri naš sindikat ni povsem brez zasluga). Direktor **Revoza g. Coursat** nam je predlagal, naj organiziramo okroglo mizo, za katero bi sedli tako direktorji podjetij te panoge v Sloveniji, sindikati, predstavniki vlade in gospodarske zbornice – začeti se moramo pogovarjati in poslušati drug drugega, sicer... Ali bo Slovenija zaščitila svoje gospodarstvo ali ne? Predlog smo že prenesli tja, kamor sodi. Tudi z upoštevanjem našega stališča do predloga za uvedbo stečajnega postopka zoper Tovarno obutve se je sodišče odločilo, da namesto z uvedbo stečaja poizkusi s prisilno poravnavo. V tem podjetju imajo delo vsi delavci, pa tudi tekoče

posluje pozitivno – dolg iz preteklosti je potrebno po mnenju vodstva (in tudi našem mnenju) razrešiti drugače.

Ta mesec so postali naši člani tudi delavci **Dolenjskega lista**.

Žal se je v **Novolesovi družbi Novi ambient** »zgodil« že drugi stečaj, saj v podjetju sami niso videli druge rešitve. Čeprav gre v tretjič rado, upajmo, da ti delavci tega ne bodo doživeli nikoli več. Prvič so jim posledice sporočili na »zadnjem zboru«, drugič tudi tega ni bilo več. Delavci tri mesece niso videli plač, pa so vseeno svoje naredili.

V **Hipotu**, ki je last **Sklada RS** za razvoj, pripravljajo delavce **Pronsa** in **Potenciometrov**, naj umaknejo ugovore zoper sklepe o odpovedi delovnega razmerja zaradi nujnih operativnih razlogov (trajni presežki) in sklenejo sporazum o skrajšanju odpovednega roka, v katerem jim zagotavljajo le odpravino. Da bi bili bolj prepričljivi, pojasnjujejo delavcem, da je SDK zoper obe podjetji uvedla stečajni postopek, ali pa s tem izražajo svoje dobrohotne namene. Po preverbi na SDK in na sodišču smo ugotovili, da stečaj ni predlagan. Zaupanje v »vsevede« je zopet na preizkušnji.

Igor Vizjak, predsednik območne organizacije ZSSS za Dolenjsko

ZDAJ PA ZARES!

Naročnike obveščamo, da bomo upoštevali vsa naročila za to knjigo od januarja 1993 dalje.

ZAKON O LASTNINSKEM PREOBLIKOVANJU PODJETIJ IN SINDIKATI

Vsebina

- Zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij
- Uredba o pripravi programa preoblikovanja in o izvedbi posameznih načinov lastninskega preoblikovanja podjetij
- Uredba o metodologiji za izdelavo otvoritvene bilance stanja

Zakon razlagajo: mag. Tone Rop, dr. Alenka Žnidaršič – Krajnc (oba s seminarja ZSSS) in Gregor Miklič

Cena 1.800 SIT.

Naročila pošljite na naslov: ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefona: 321-255, 110-033, telefaks: 061-311-956.

Naročilnica

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo ... izvod(ov) brošure ZAKON O LASTNINSKEM PREOBLIKOVANJU PODJETIJ IN SINDIKATI.

Naročeno nam pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.
2. Kot ind. naročnik bom poravnal po povzetju.

Naročeno, dne:

Žig

Podpis naročnika

Borza sindikalnega turizma

BORZNO SPOROČILO ŠTEVILKA 29

ATRIS - BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti...

POSEBNO OBVESTILO LASTNIKOM POČITNIŠKIH ZMOGLJIVOSTI

Na ATRISU - BORZI SINDIKALNEGA TURIZMA zelo povprašujejo po opremljenih apartmajih in vikendih v Slovenskem primorju...

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

Hribi

- 1. Apartmaji na Kopah - opremljeni za 4 osebe: bivalni del, kuhinja in TWC. Cena 35 DEM.
2. Hišice na Veliki planini - za 6 do 8 oseb, dve oz. tri sobe, dnevni prostor, kuhinja, sanitarije - kočja ima elektriko. Cena 44 DEM...

Morje

- 1. Apartmaji v Lanterni pri Poreču: termini do 20. 8. apartma za 3 osebe 57 DEM dnevno, 4 osebe 71 DEM dnevno, 5 oseb 85 DEM dnevno, 6 oseb 98 DEM dnevno

- 2. Hotel Tamaris pri Poreču: termini do 20. 8. polpenzion enoposteljna s. 56 DEM dnevno, dvoposteljna s. 52 DEM dnevno

- 3. Apartmaji Pical pri Poreču: termini do 20. 8. apartma za 4 osebe 76 DEM dnevno, 5 oseb 81 DEM dnevno, 6 oseb 86 DEM dnevno

Predlagamo vam čimprejšnjo rezervacijo, saj se bomo tako lahko ob 40 odstotni akontaciji dogovorili za 2 obroka pred odhodom na dopust.

- 4. Nerezine, Mali Lošinj - tri-, štiri- ali večposteljni apartmaji z vso opremo...
5. Duga uvala pri Puli - enosobna stanovanja. Cena 30 DEM na dan.
6. Apartmaji v Nerezinah, otok Mali Lošinj - za štiri osebe...

B. SEJEMSKA PONUDBA

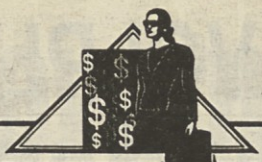
- 1. Berlin - od 27. 8. do 5. 9. Največji sejem zabavne elektronike.
2. Budimpešta - od 12. do 16. 10. Mednarodni sejem računalniške tehnike; software in hardware...
3. Budimpešta - avtomobilski sejem: osebni, športni in tovorni avtomobili...

Informacija gostom Atrisa

PLAČILNI POGOJI: Ob potrditvi rezervacije zahtevamo plačilo 40% celotnega zneska. Pri odpovedi nad 15 dni pred odhodom za že rezervirani termin zaračunamo stroške poslovanja in nastale stroške...

Metod Zalar, direktor borze

Advertisement for IDE časopis slovenskih delavcev, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana. Includes contact information: tel.: (061) 313-942, 311-956, 110-033, 116-163

POT DO BOGASTVA

DELAVSKA HRANILNICA, d.o.o.

Ljubljana, Dalmatinova 4 nudi od 1. 7. 1993 naprej sindikatom, društvom, društvenim organizacijam, krajevnim skupnostim, dobrodelnim organizacijam, obrtnikom, majhnim pravnim osebam in privatnim osebam

Nove obrestne mere na revalorizirano osnovo. Revalorizacijska stopnja za julij 1993 znaša 1,5% mesečno, preračunano na letni nivo 19%.

Table with columns: VEZAVA SREDSTEV, MESEČNE, LETNE. Rows include: vezava sredstev na odpoklic, vezava sredstev nad 1 mesec, vezava sredstev nad 2 meseca, etc.

POSEBNA UGODNOST ZA PRIVATNE OSEBE:

Table with columns: VEZAVA SREDSTEV, MESEČNE, LETNE. Rows include: do 30 dni, od 30 do 90 dni, do 10.000,00 SIT, etc.

KREDITNA PONUDBA:

Table with columns: VEZAVA SREDSTEV, MESEČNE, LETNE. Rows include: Kratkoročni krediti privatnim osebam: z rokom vračila 6 mes., 3,08%, 43,00%

Kredite lahko dobijo delavke in delavci, člani tistih sindikatov, ki svoja sredstva varčujejo v Delavski hranilnici.

POHITITE TER VARNO NALOŽITE SVOJ PRIHRANEK ALI PA REŠITE SVOJO POTREBO PO KREDITIH. NAŠE GESLO JE KAKOVOST SO LJUDJE! NAŠ ŽIRO RAČUN JE 50101-625-7316

NOVA POGODBA V NOVI BROŠURI!

SPLOŠNA KOLEKTIVNA POGODBA ZA GOSPODARSTVO s komentarjem

Avtorja komentarjev: Gregor Miklič in Brane Mišič

Cena 950 SIT.

Knjigo lahko naročite na naslov: ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni: (061) 321-255, 110-033, 313-042, faks 311-956.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) izvod(ov) SPLOŠNE KOLEKTIVNE POGODBE ZA GOSPODARSTVO s komentarjem.

Naročeno pošljite na naslov: Ulica, poštna št., kraj: Ime in priimek podpisnika: Naročeno dne:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku. 2. Kot ind. naročniku mi pošljite po povzetju.

Žig Podpis naročnika

»MEGLEN« KRITERIJI TARIFNIH RAZREDOV

Že v prejšnji Splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo (tisti iz leta 1990) so bili kriteriji za razvrstitev delovnih mest v tarifyne razrede nejasni in nedorečeni. Lahko celo rečemo, da so prav ti kriteriji povzročali največ težav pri izvajanju sicer koristne kolektivne pogodbe.

ki služi za razvrstitev delavcev v tarifyne razrede, zares pomeni, sedanje označbe pa so le deklarativne, brez uporabne vrednosti. Ni zapisano, da so enostavna dela tista, za katera ni potrebno predhodno usposabljanje, da pa je za manj zahtevna dela predhodno usposabljanje že potrebno.

vrščen v tarifyni razred na podlagi papirja, ampak na podlagi zahtevnosti dela, na katerega je razporejen. Za delo zahtevano usposobljenost je mogoče strokovno ugotoviti in dokumentirati, če pa je to potrebno, tudi dokazati. Če kriteriji za razvrščanje delavcev v tarifyne razrede niso ugotovljivi in dokazljivi, sedanji pa so natanko takšni, je to realna podlaga za vsakovrstne mahinacije in manipulacije, ki jih že ves čas trajanja kolektivne pogodbe za gospodarstvo srečujemo v polni meri.

tudi utemeljiti. Omejila bi se samovolja vseh tistih, ki delavce razporejajo v tarifyne razrede, in hkrati omogočila sindikalna in tudi pravna zaščita ustreznosti in primernosti tega početja.

Priloge in pogajanja za podpis nove kolektivne pogodbe so trajala zelo dolgo, in če je verjeti vestem in govoricam, so bila ta pogajanja zelo trda. Upravičeno smo pričakovali, da bodo kriteriji za razvrščanje delavcev v tarifyne razrede označeni in določeni bolj jasno in bolj razumljivo. Da o strokovni zasnovanosti niti ne govorimo. To se ni zgodilo in dosedanja zgodba samovolje in neznanja pri razporejanju delavcev v tarifyne razrede se bo še nadaljevala.

Morda bo v kateri izmed dejavnosti uspelo, da bodo jasneje in bolj določeno označili kriterije za razporejanje delavcev v tarifyne razrede v svoji panožni kolektivni pogodbi. Verjetnost ni prav velika. Čakati bo treba na novo prenovitev splošne kolektivne pogodbe, če bo takrat kaj več sreče in vztrajnosti.

Ilja Jurančič

Alpinina zgodba o uspehu

Žirovska tovarna obutve Alpina je ena redkih tovarn pri nas, ki svojih poslovnih težav ni reševala z zmanjševanjem obsega proizvodnje in odpuščanjem delavcev. Celo nasprotno: v zadnjih petih letih je povečala število zaposlenih za 500 delavcev in prav zdaj jih – neuspešno – išče še 200 novih. Tudi proizvodne zmogljivosti so polno izkoriščene. Kako jim je uspelo, smo povprašali direktorja tovarne Bojana Starmana. O prispevku delavcev k »zgodbi o uspehu« pa sta nam pripovedovala Nataša Demšar, predsednica sindikata v Alpini, in Sandi Bartol, predsednik območne organizacije ZSS za Gorenjsko v Škofji Loki.

»Zadnji dve leti smo bili bitko za preživetje,« je začel Bojan Starman. »To smo dobili in zdaj gremo v boj za kakovost dela in poslovanja, ki naj bi bila enaka oni v razvitih državah.«

Alpina je v zadnjih treh letih izgubila 80 odstotkov trga, deloma zaradi razpada nekdanje Jugoslavije, deloma zaradi »zelenih« zim. Temu so se postavili po robu drugače kot v večini drugih podjetij.

»Zastavili smo koncept, ki se nam je zdel edini možen,« je nadaljeval Starman. »Začeli smo iskati nove trge in nove programe, saj je svet, se pravi trg, velik in zato težav ne bi

smelo biti. Zmanjšanje proizvodnje in števila zaposlenih se nam je zdela kratkoročna rešitev. Čez čas bi se ta poteza vrnila kot bumerang v podobi višjih poslovnih stroškov na enoto proizvoda, in bili bi v enakih težavah. Skratka, po tej spirali gre podjetje lahko samo navzdol...«

Težava, ki jo je morala premagati Alpina, je skupna mnogim podjetjem; morala je donosen trg v nekdanji Jugoslaviji nadomestiti z manj donosnim v zahodnoevropskih državah. V Alpini so imeli to srečo, da so že precej pred to nesrečo sprevideli, da bodo morali v tržnem gospodarstvu

Bojan Starman: Na svetovnem trgu je dovolj prostora, le najti ga je treba

sprejeti tudi procese, ki jim ne bodo ustrezali, in živeti z njimi. Na primer: naučili so se živeti in preživeti s 30 milijoni mark nove vrednosti in pri tem ustvariti minimalni dobiček, pred tem, v času največje rasti podjetja, pa jim je komajda zadoščala 50 milijonov mark vredna proizvodnja. Da so lahko z manj denarja preživeli, so morali sprejeti nekaj ostrih ukrepov in marsikaj žrtvovati. Med drugim so zmanjšali število režijskih delavcev za 30%, povečala se je produktivnost. Racionalizacija je prizadela tudi plače. Te so za kakih 10% nižje kot v povprečju v gospodarstvu, toda še vedno za kakih 10% višje od povprečja v čevljarstvu. Z novimi programi in novimi tržnimi akcijami so uspeli pridobiti toliko naročil, da proizvodnja v minulih letih ni stala niti en sam dan zaradi

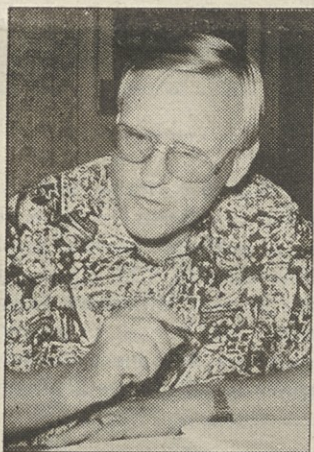
pomanjkanja dela. Obenem so veliko vložili v razvoj in osvojitve trgov. Močno so zmanjšali zadolženost. Alpina ima mešana podjetja v več državah, med drugim tudi v ZDA. Ima tudi edino slovensko čevljarstvo blagovno znamko na tujem. Veliko vlagajo v kadre, v štipendije. Tega nismo niti v največjih težavah zmanjševali, pravi direktor, saj so ti kadri naša bodočnost. Skrbijo pa tudi za došolanje že zaposlenih delavcev, za prekvalifikacije.

Danes Alpina izvaža 80 odstotkov svoje proizvodnje, ki dosega 1,9 milijona parov športne, planinske in modne obutve. Pripravlja pa še nekaj novih programov, za katere bo potrebovala še novih 200 delavcev. Žal je Poljanska dolina z okolico kadrovske precej izčrpana...

Boris Rugelj

Sandi Bartol

Alpina je bila v jugoslovanski krizi bolj prizadeta kakor druga gorenjska podjetja, saj so jo udarile tudi mile zime. Imela pa je to srečo, da se država nikoli ni kaj dosti menila zanjo, saj je bila preveč na obrobju. Zato so jo lahko vodili zaposleni sami, brez tujega vmešavanja. Vsekakor je to, da tovarna ni odpustila delavcev, zelo blagodejno ob podatku, da je bilo na Gorenjskem v minulih treh letih ob delo 21.000 delavcev, še 7500 pa jih je ta hip porazdeljenih za presežek. Ne gre pa pozabiti, da so breme pre-

Sandi Bartol

strukturiranja tudi v Alpini nosili pretežno delavci, tudi z občasnimi nizkimi plačami.

Nataša Demšar

Nataša Demšar

Sindikatu ima z vodstvom tovarne zelo dobre odnose. Ne bom rekla, da smo prijatelji, toda v sindikatu se trudimo, da vse sporne zadeve razrešimo v dialogu z vodstvom, ki naše mnenje potem tudi v veliki meri upošteva. Zato nismo stavkali, čeprav imamo nižje plače kot v mnogih podjetjih, kjer so delavci stavkali, niti ne grozimo vodstvu s stavko, če se z njim ne strinjamo.

Imamo podjetniško kolektivno pogodbo, imamo pogodbo o delu sindikata v podjetju. Sindikalnih za-

upnikov je 18. V delavskem svetu sodelujeta poleg mene, ki sem delegatka, še dva člana izvršnega odbora sindikata. Imamo predstavnik v komisiji za lastninjenje. Imamo redne mesečne sestanke z direktorjem. Dialogi med nami in vodstvom so včasih zelo ostri.

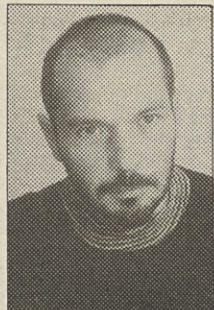
Kar se tiče plač, menimo v sindikatu, da preveč ljudi dobi zelo nizke plače, čeprav v povprečju le-te niso tako zelo slabe. Preveč delavcev dobi dvajset do trideset tisočakov plače, kar je za tako navite posamične in skupinske norme premalo. Serije obutve so zdaj majhne, zato je ritem dela počasnejši. Tako se zdaj sindikat bori, da bi vodstvo to upoštevalo pri delovnih normativih ali pa pri plačah. Ne gre, da bi pretežno delavci nosili breme težavnega gospodarskega položaja.

Borimo pa se tudi za uveljavitev osebne odgovornosti vseh vodstvenih delavcev. Menimo namreč, da prenekateri tistih, ki prejemale visoke plače, to pa je več kakor 80 tisočakov, ne naredi dovolj za toliko denarja. zato bi radi, da se uveljavi princip osebne odgovornosti.

Alpina: kje najti novih 200 delavcev

Poslabšanje proizvodnje v juniju

Piše: Franci Kržanič

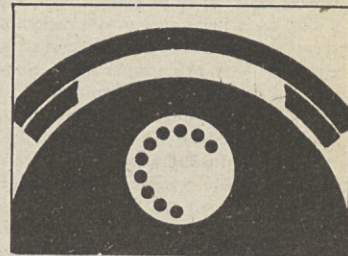
V letošnjem juniju se je slovenska industrijska proizvodnja zmanjševala kar po 16% letno. V rezultatih medletnih primerjav junijske pospešitve upadanja produkcije (neprekinjeno se zmanjšuje že peti mesec zapored in je od letošnjega februarja do junija upadala povprečno po 13%, v letošnjem juniju pa »samo« po 10% letno) ni opaziti, saj je bil njen obseg zadnje mesece za približno enak odstotek (maja in junija dobrih 5%, v prvih petih oziroma šestih mesecih skupaj pa slabih 7%) pod primerljivim lanskim. Da je bil v letošnjem juniju, kljub izredno hitremu upadanju dejavnosti, letni rezultat enako in ne bolj negativen kot v prejšnjih mesecih, sta pripomogla delovni dan več v letošnjem juniju kot junija lani ter sorazmerno nizka raven produkcije junija lani (od katere se meri letošnje junijsko letno povečanje). Pogled nazaj kaže, da je bila v letošnjem juniju naša produkcija kar 42% pod svojo največjo primerljivo ravnino, doseženo leta 1989, v prvi polovici letošnjega leta pa je za največjim obsegom v enakem obdobju leta 1986, 1987 ali 1989 zaostajala že za 38%. To pomeni, da imamo v Sloveniji delovne sile, kapitala in znanja za kar 61% (skoraj dve tretjini) večji obseg industrijske produkcije od doseženega v letošnjem prvem polletju.

V letošnjem juliju bodo statistične okoliščine, od katerih je odvisen medletni rezultat slovenske industrijske produkcije, ravno obratne kot junija, saj je lani julija naša produkcija naraščala in bila na temu primerljivo visoki ravni, obenem pa je letos (zaradi razporeda sobot in nedelj) še delovni dan manj kot v enakem mesecu lani. Sicer pa je hitro upadanje slovenske industrijske produkcije od februarja do junija že več kot izničilo počasno trendno rast dejavnosti naše industrije med lanskim julijem in letošnjim januarjem, tako da bi bila, tudi ob morebitni stagnaciji, julija letos produkcija že okoli 5% (v primeru nadaljnjega upadanja več, v primeru rasti pa manj) pod primerljivo lansko. Delovni dan manj bo vplival še na kakšne 4% manjši obseg produkcije kot v juliju lani.

Junjsko nadaljevanje in celo pospešitev upadanja slovenske produkcije je vsaj deloma posledica spreminjanja sezone oziroma uvedbe novih praznikov (dan državnosti), zaradi česar je gospodarska dejavnost v tem mesecu zadnja leta sorazmerno (t.j. glede na obseg v drugih mesecih) nižja kot prej (od tod že omenjen izjemno velik junijski zaostanek – 42% – za največjo v preteklosti doseženo primerljivo ravnino). Drugi vzrok novega poslabšanja so bile v letošnjem juniju cestne blokade, ki jih verjetno lahko upoštevamo le kot začasno motnjo. Zato je julija pričakovati vsaj nekoliko ugodnejše tendence v dejavnosti slovenske industrije kot junija (če izboljšanje ne bo veliko, ga, kot rečeno, v medletnih rezultatih ne bo niti opaziti).

Nov val zmanjševanja gospodarske dejavnosti na Slovenskem je v letošnjem letu posledica recesije v Zahodni Evropi in globokega nezaupanja, nastalega ob sprejemanju »interventne zakonodaje« v Sloveniji. Ker se recesija v Evropi umirja (po podatkih revije »The Economist« industrijska produkcija v Nemčiji in Franciji že narašča), naša ekonomska politika pa nezaupanja z novimi »intervencijami« ne pogloblja več, je pričakovati vsaj umiritev, če že ne prenehanje upadanja slovenske produkcije v kakšnem od naslednjih mesecev. Kasneje pa bo na našo gospodarsko dejavnost najprej negativno vplival večji »veliki R« zaradi inflacije ob podražitvah hrane (morebiti tudi bencina), nato pa morda tudi upad izvoznega povpraševanja zaradi pasivne tečajne politike ter znižanje domačega povpraševanja zaradi realnega upada deindeksiranih plač.

DE časopis slovenskih delavcev

(061) 321-255

in poskrbeli bomo, da boste dobili časopis, brez katerega je vaše delo (kateremkoli sindikatu vsaj težje, če že ne nemogoče

Nanj se resda lahko naročite tudi pisno, toda zakaj bi se trudili: pokličite

DE časopis slovenskih delavcev

Stvar je jasna. To je moj časopis. Zato ga naročam na naslov:

Priimek in ime: _____

Naziv podjetja ali ustanove: _____

Naslov: _____

Podpis naročnika: _____

